

ВИПРАВЛЕННЯ ТА РЕСОЦІАЛІЗАЦІЯ ЗАСУДЖЕНИХ

418

Б.Ю. Пономарьов,

студент 2 курсу юридичного факультету

Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Виправлення – це процес позитивних змін, які відбуваються в особистості засудженого, створюють у нього готовність до самокерованої поведінки і тягнуть за собою відмову від скоєння нових злочинів.

Існують два види виправлення, а саме юридичне та моральне. Метою юридичного виправлення засудженого є певні зміни у його особистості, усунення суспільної небезпеки особи, тобто такий вплив покарання, внаслідок якого засуджений під час і після його відбування не вчиняє нового злочину. Виправлення полягає в тому, щоб шляхом активного примусового впливу на свідомість засудженого внести корективи в його соціально-психологічні властивості, нейтралізувати негативні, криміногенні настанови, змусити додержуватися положень кримінального закону або, ще краще, прищепити, нехай навіть під страхом покарання, повагу до закону. Під моральним виправленням розуміють перевиховання особи, яке передбачає глибинні зміни в особистості засудженого, у його свідомості і соціально-психологічних постановах, пов'язані зі змінами в поглядах, звичках, інтересах засудженого.

На мою думку, розуміння на меті покарання перевиховання означає явне перебільшення покарання як соціального явища. Тому з точки зору практики реалізації покарання більш обґрунтовано ставити перед ним лише мету юридичного виправлення засудженого. Досягнення цієї мети забезпечується самим призначенням покарання, режимом його відбування, залученням до праці, організацією навчання професії, переконанням, роз'ясненням кримінального законодавства, заходами виховного характеру та іншою освітньою роботою з засудженим.

Дуже часто вчені ототожнюють такі поняття як виправлення засудженого та ресоціалізацію, що я вважаю помилковим.

В кримінологічній літературі термін «ресоціалізація» вживається у широкому й вузькому розумінні. Так, наприклад, В.М. Трубніков під ресоціалізацією у широкому розумінні має на увазі процес виправлення й перевиховання раніше судимих осіб. У вузькому розумінні – це соціальний процес у постпенітенціарний період, протягом якого відбуваються якісні зміни особистості, перебудова поглядів, уявлень, мотиваційної сфери поведінки, які знаходять своє вираження у правослухняній поведінці особи.

Процес ресоціалізації складається з декількох стадій до яких можна віднести виправлення засуджених, підготовку засуджених до звільнення, працевлаштування та побутове забезпечення за місцем постійного проживання, контроль за виконанням умов умовно-дострокового звільнення (необов'язкова стадія). Вказані стадії ресоціалізації реалізуються спочатку у виправній установі, а потім за її межами. Таким чином, ресоціалізація проходить у два етапи: пенітенціарний і постпенітенціарний. Основні цілі проведення першого етапу ресоціалізації засуджених – зняти або звести до мінімуму негативні моменти, викликані ізоляцією людини від суспільства, підготувати її до чесної продуктивної праці та правослухняного життя на волі, а другого – надати допомогу у соціальній адаптації засудженого.

Таким чином, можна зробити висновок, що ресоціалізація являє собою більш широке поняття ніж виправлення засудженого. Вона характеризує усю сукупність змін людини під впливом об'єктивних і суб'єктивних чинників, в результаті яких особа стає соціалізованим членом суспільства. Цей процес є більш тривалим, і включає у свій склад виправлення, як одну зі стадій ресоціалізації, її мінімальний рівень, при досягненні якого вже можна казати про ефективність покарання.

Науковий керівник: В.М. Трубніков